

полягала в тому, що народ не дає обманути себе відносно власної субстанціональної основи і характеру своїх прав, а помиляється лише відносно способу судження і тим самим насправді не хтось, а народ сам себе обманує. Зважаючи на це, фундаментальною ознакою правової держави є створення за допомогою всіх правових інститутів без виключення когнітивних, інформаційних, наукових і поведінкових передумов подолання народом його можливих викривлених правових суджень. Найбільш поширеним інструментом маніпулювання правовою свідомістю є лицемірство. При цьому слід зазначити, що діяти з певним наміром ще не є лицемірство, адже лицемірство прагне подати зло як добро для інших. Людина може просто шукати виправдання своїх вчинків і мимоволі подає зло як видимість добра. Можливість лицемірства виникає, по-перше, у зв'язку з завжди існуючою суб'єктивністю думки, переконанням, що всі визначення підкорені їй, походять від неї і тому трактуватися можуть лише нею, а по-друге, неспівпаданням формальних прав з реальними можливостями їх здійснення. Вирішення цієї проблеми пов'язане виключно з правовою практикою, бо лише за допомогою реального правового досвіду люди можуть опанувати здатність викривати лицемірство і протиставити йому свідоме використання правових засобів опору.

Нарешті, третім аспектом проблемного поля правової держави є питання правового самовизначення особистості. Завдяки розповсюдженому погляду, що моральну природу правового вчинку визначають виключно суб'єктивні переконання, трапилося так, що суб'єктивне переконання в тому, що правовий вчинок добрий, є підставою і оцінювати його як добрий. Так можна дійти до того, що не існує більше злочинів і пороків в собі і для себе, а на їх місце приходять повне виправдання за допомогою намірів і переконань. Правова держава, з огляду на це, не може відмовитись від вимоги, щоб людина не здійснювала порочних і злочинних дій і що вони повинні бути вмінені їй у провинність в якості таких, оскільки вона людина.

Всі аспекти проблемного поля правової свідомості в правовій державі свідчать, що вирішення притаманних цьому полю фундаментальних проблем пов'язане з докорінними змінами в менталітеті особистостей як носіїв правової свідомості, тобто в сприйнятті на рівні суспільства, окремих соціальних груп і особистостей правової дійсності.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОЖИВАЧІВ ПРАВОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Пасмор Ю.В.

Постановка проблеми щодо інформаційного забезпечення громадян України правовою інформацією, є надзвичайно важливою і актуальною, що свідчить про необхідність вдосконалення всієї системи правового

інформування суспільства, підвищення ступеню інформатизації всіх галузей діяльності.

Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» визначає як пріоритет – прагнення до побудувати й розвитку в Україні демократичного правового суспільства, відкритого для всіх і орієнтованого на інформаційні потреби та інтереси людей [1, с. 102].

Метою такого суспільства є спрямування на вільний доступ до правового інформаційного простору, в якому кожен громадянин міг би використовувати знання й інформацію, накопичену відповідними установами і організаціями за для підвищення якості життя і правової свідомості громадянина.

З огляду на значення правової інформації у забезпеченні життєдіяльності суспільства і законодавчому регулюванні всіх сфер економіки, освіти, науки, культури, мистецтва тощо, значно зростає інтерес

до нормативно-правових актів з боку простих громадян країни, та використання цих документів у власних інформаційних потребах та професійній діяльності.

Аналіз правознавчих видань як України так і Російської Федерації дозволяє стверджувати, що проблема інформаційного забезпечення споживачів правової інформації виходить на одне з пріоритетних місць, дослідженню якої приділяють увагу юристи, фахівці у сфері соціальних комунікацій, інформаційно-комп'ютерних технологій тощо.

На нашу думку, розглядаючи названу проблему, слід диференціювати її на дослідження трьох напрямів:

- науковому та законодавчому обґрунтуванню поняття „правова інформація”;
- дослідженню категорій споживачів правової інформації;
- визначення системи організаційних заходів й донесення правової інформації до її споживачів.

Вивчення даної проблеми у такому контексті дозволяє закріпити тлумачення й розуміння правової інформації як сукупності документованих або публічно оголошених відомостей про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення, боротьбу з ними та профілактику тощо.

Але, на нашу думку, правова інформація, як документально-інформаційна система, має складні соціально-психологічні, науково-методичні, філологічні характеристики, за допомогою яких забезпечується функціонування соціальних комунікацій у правовому інформаційному просторі.

Необхідно також зазначити, що на всіх етапах правотворчої та правозастосовної діяльності правова інформація впливає на прийняття

управлінських рішень, виявлення потреб у законодавчому регулюванні конкретного виду суспільних відносин, створення законопроектів і законів, їх реалізацію, формування правової культури суспільства в цілому та правосвідомості особи, групи, нації, зокрема.

Оскільки традиційно до категорії споживачів правової інформації відносять юристів – науковців, практиків, освітян, тощо, вважаємо, що у широкому розумінні, користування правовою інформацією сьогодні є корисним майже для кожного громадянина України незалежно від освіти, фаху та місця роботи [2, с. 74 - 80]. І тому, згідно з міжнародними угодами, певним зобов'язанням для країни є надання право доступу кожного до правової інформації. Тут слід зазначити, що, у першу чергу, йдеться про фахове застосування й використання законодавчих, нормативно-правових актів, наукових коментарів та інших правових документів з різних галузей права у повсякденній професійній діяльності.

Що стосується проблем організації її оперативного та своєчасного інформаційного забезпечення функціонування правової сфери, про це свідчить заснування в Україні у 2005 році наукового журналу з питань правової інформатики, інформаційного права та інформаційної безпеки «Правова інформатика», який видається Науково-дослідним центром правової інформатики Академії правових наук України.

Серед пріоритетних публікацій видання – дослідження системної інформатизації в правовій галузі, питання створення інтегрованих інформаційних систем як для внутрішнього користування правознавцями-практиками, наприклад, у виборчому праві, судочинстві, оперативно-розшукової діяльності, боротьбі з тероризмом тощо, так і для широкого кола користувачів. Що, насамперед, забезпечить право громадян на інформацію і споживання й оптимальне використання електронних продуктів та інформаційних ресурсів з різних галузей права у повсякденній діяльності.

Найбільш популярні електронні повнотекстові продукти – *«Нормативні акти України», «ЛІГА:ЗАКОН», «Законодавство»* тощо.

Кожна з зазначених довідково-пошукових систем має певну внутрішню логіку побудови бази даних і набір пошукових інструментів, які дозволяють здійснювати селекціонування інформації за атрибутами нормативного акту в

тематичному та контекстному аспектах, максимально забезпечують отримання необхідної правової інформації.

Таким чином, слід зазначити, що проблеми доступності правової інформації та використання й споживання її в контексті завдань формування інформаційного суспільства потребують подальшого і поглибленого дослідження.

Література: 1. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 9.01.2007 р.

ПРАВОВІ ОБМЕЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В КРАЇНАХ КОНТИНЕНТАЛЬНОЇ ПРАВОВОЇ СІМ'І (ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦІЇ)

Передерій О.С.

У країнах континентальної правової сім'ї (зокрема У Франції) більшість конституційних прав людини і громадянина носять „абсолютний” характер і не можуть бути обмежені ні за яких умов. Це, приміром, право на життя, право на особисту недоторканість, право на недопустимість тортур по відношенню до особи та ін. Проте, деякі інші права у відповідності до закону та з обов'язковим дотриманням принципу верховенства права в залежності від професійної належності громадян можуть все ж таки піддаватись обмеженням. Яскравий приклад цього – працівники Національної поліції Франції, що становлять категорію осіб, професійна діяльність котрих обумовлює легітимне накладення обмежень на здійснення передусім таких прав як право на страйк, право вільно розповсюджувати інформацію, право на вступ до політичних партій чи політичних об'єднань, право на заняття підприємницькою діяльністю паралельно з перебуванням на службі в поліції.

Введення обмеження права на страйк для службовців Національної поліції Франції обумовлено кількома чинниками. По-перше, фактична участь у страйку передбачає тимчасове припинення виконання індивідуальної трудової функції поліцейськими. В площині того, що служби і підрозділи поліції функціонують безперервно в часі, правове обмеження права на страйк є запорукою безперервного забезпечення здійснення компетенції. По-друге, у розпорядженні поліції, як силового компонента механізму держави, знаходяться спеціальні засоби та вогнепальна зброя. Беручи участь у страйку на боці певної політичної сили та маючи у розпорядженні табельну вогнепальну зброю, гіпотетично існує можливість її застосування і наслідки подібного акту передбачити досить важко. Тому, законодавець шляхом встановлення обмеження заздалегідь упереджує можливість вчинення таких дій.

Право вільно виїжджати за межі держави та вільне розповсюдження інформації підлягає обмеженню в зв'язку з тим, що більшість працівників поліції є носіями інформації, яка становить службові відомості (в тому числі й інформацію приватного характеру). Подібні інформаційні дані дозволяється використовувати виключно з метою боротьби зі злочинністю та здійснення справедливого правосуддя. Будь-яке розголошення службової інформації працівником поліції з метою, яка не